

İlgili Kanun / Madde
6098 S. TBK/52

T.C
YARGITAY

10. Hukuk Dairesi

Esas No. 2020/6057

Karar No. 2021/1676

Tarihi: 16/02/2021

- İLK KARARIN DAVACI TARAFINDAN TEMYİZ EDİLMEMESİYLE DAVALI YARARINA USULÜ KAZANILMIŞ HAK
- İŞ KAZASI NEDENİYLE YAPILAN ÖDEMELERİN HESAPLANAN MADDİ TAZMİNATA GÖRE AÇIK ORANTISIZ OLMASI HALİNDE ÖDEMELERİN KISMİ İFA OLARAK KABUL EDİLİP MAHSUBUNUN GEREKTİĞİ

ÖZETİ Mahkemenin 25/01/2013 tarihli önceki kararı temyiz edilmediğinden, bozma öncesi aldırılan hesap raporu tarihindeki veriler davacı yönünden kesinleşmiştir. Başka bir deyişle; bozma ilamına uyan Mahkemenin 25/12/2019 tarihli kararında, kararı temyiz etmeyen davacı yararına maddi tazminat bakımından - güncel veriler esas alınarak hesaplanan rapor doğrultusunda - davalı yararına oluşan kazanılmış hakkı ihlal eder biçimde ilk karardakinden daha yüksek maddi tazminata hükmetmesi hatalı olmuştur.

Mahkemece yapılacak iş; öncelikle davalı tarafından iddia edilen, davacı tarafa bordro ve makbuzlar ile ödenen miktarların olup olmadığı, ödeme yapılmış ise yapılan bu ödemenin davacının iş kazası nedeniyle alacağı tazminatlara mahsuben alınıp alınmadığını araştırmak, kabulü halinde; ödemenin yapıldığı tarihteki veriler esas alınarak davacının gerçek zararını saptamak, böylece tazmin edilecek miktar ile buna karşılık alınan meblağ arasında açık oransızlığın bulunup bulunmadığını denetlemek, açık oransızlığın

bulunması durumunda ödemeleri “kısmi ifayı içeren makbuz” niteliğinde kabul etmek ve yapılan ödemenin; davacının ödeme tarihindeki, gerçek zararını hangi oranda karşıladığını saptamak - davacının maddi zararının hesaplandığı 13/01/2012 tarihli rapor doğrultusunda mahkemenin ilk peşin sermaye değerini ve geçici iş göremezlik ödemesini tenzil ederek 25/01/2013 tarihli karar ile hükmettiği ve davacının temyiz etmeyerek kabulünde olan - maddi zarar miktarından davalı tarafın; ödeme yapılan tarih itibarıyla davacının karşıladığı zarar oranında indirim yapmak ve hesaplanan miktara hükmetmekten ibarettir.

DAVA: Dava, iş kazası sonucu maluliyete uğrayan sigortalının maddi ve manevi zararlarının giderilmesi istemine ilişkindir.

İlk Derece Mahkemesi bozmaya uyarak ilamında belirtildiği şekilde, davanın kısmen kabulüne karar vermiştir.

Hükmün, davacı ve davalı vekili tarafından temyiz edilmesi üzerine temyiz isteğinin süresinde olduğu anlaşıldıktan ve Tetkik Hakimi Şevin Kaya Bostan tarafından düzenlenen raporla dosyadaki kağıtlar okunduktan sonra işin gereği düşünüldü ve aşağıdaki karar tespit edildi.

Dosyadaki yazılara, toplanan delillere, delillerin takdirinde bir isabetsizlik bulunmamasına, hükmün dayandığı gerektirici nedenlere, hükmün uyulan önceki Yargıtay bozma ilamına uygun biçimde verilmiş olmasına, bozma ile kesinleşen ve karşı taraf yararına kazanılmış hak durumunu oluşturan yönlerin yeniden incelenmesine hukukça ve yasaca cevaz bulunmamasına, temyiz kapsam ve nedenlerine göre; davacının tüm, davalının aşağıdaki bendin kapsamı dışında kalan sair temyiz itirazlarının reddine karar verilmiştir.

Dava, davacı sigortalının 19/01/2007 tarihli iş kazası sonucu sürekli iş göremezliğe uğraması nedeniyle maddi ve manevi zararlarının giderilmesi istemine ilişkindir.

Mahkemece, davacının maddi tazminat davasının kısmen kabulü ile toplam 57.578,38 TL maddi tazminatın, mahkeme kararı uyarınca yapılan geçici ödemenin infaz aşamasında dikkate alınmasına, maddi tazminat yönünden fazlaya ilişkin taleplerin reddine, davacının manevi tazminat isteminin kabulü ile 60.000,00 TL manevi tazminatın olay tarihinden itibaren işleyecek Yasal faizi ile birlikte davalıdan alınarak davacıya verilmesine karar verilmiştir.

Dosya kapsamındaki bilgi ve belgelerden, davacının iş kazası sonucu %38 oranında sürekli iş göremezliğinin bulunduğu ve iş kazasının meydana gelmesinde, davalının %80, davacının %20 oranında kusurlu olduğu anlaşılmaktadır.

1- Mahkemece verilen 25/01/2013 tarihli kararda, davacının % 38 maluliyet oranına göre hesaplanan rapor doğrultusunda; 22.964,89 TL maddi, 60.000,00 TL manevi tazminat isteminin kabulüne karar verildiği, davalı vekilinin temyizi üzerine, anılan kararın Kapatılan 21.Hukuk Dairesi'nin 10/12/2013 Tarih, 2013/17460 Esas, 2013/23520 Karar Sayılı ilamıyla “ iş kazasına ilişkin belirlenen % 38 iş göremezlik oranına ait kontrol kaydı sonucunun araştırılmasından sonra kesinleşen iş göremezlik oranının belirlenmesi ve belirlenen bu orana göre, hesaplanacak zararlar yönünden karar verilmesi gerektiği” denilmek suretiyle bozulduğu, bozmaya uyularak yapılan yargılama neticesinde, davacının maluliyet oranının % 38 olarak kesinleştirildiği, hesap bilirkişiden güncel veriler esas alınarak alınan 27/11/2019 tarihli raporda davacının isteyebileceği maddi tazminat miktarının davalı tarafça yapılan ödemeler dikkate alınmaksızın 108,069,52 TL, ödemeler dikkate alınır 89,144,08 TL olarak tespit edildiği, Mahkemece 25/12/2019 tarihli kararda, 60.000,00 TL manevi tazminata ve ilk karardakinden daha yüksek olan 57.578,38 TL maddi tazminata karar verildiği anlaşılmıştır.

Mahkemenin, Yargıtay Dairesince verilen bozma kararına uyması sonunda, kendisi için o kararda gösterilen şekilde inceleme ve araştırma yaparak, yine, o kararda belirtilen hukuki esaslar gereğince hüküm verme yükümlülüğü doğar. “Usuli kazanılmış hak” olarak tanımlayacağımız bu olgu; mahkemeye, hükmüne uyduğu Yargıtay bozma kararında belirtilen çerçevede işlem yapma ve hüküm kurma zorunluluğu getirdiği gibi, mahkemenin kararını bozmuş olan Yargıtay Hukuk Dairesince; sonradan, ilk bozma kararı ile benimsemiş olduğu esaslara usuli kazanılmış hakka aykırı bir şekilde, ikinci bir bozma kararı verilememektedir (09.05.1960 gün ve 21/9 sayılı Yargıtay İçtihadı Birleştirme Kararı, Hukuk Genel Kurulu'nun 12.07.2006 gün, 2006/9-508 E., 2006/521 sayılı Kararı).

Mahkemenin, Yargıtay'ın bozma kararına uyması ile bozma kararı lehine olan taraf yararına bir usuli kazanılmış hak doğabileceği gibi, bazı konuların bozma kararı kapsamı dışında kalması yolu ile de usuli kazanılmış hak gerçekleşebilir. (Prof. Dr. Baki Kuru, Usuli Müktesep Hak (Usule İlişkin Kazanılmış Hak) Dr. A. Recai Seçkin'e Armağan, Ankara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Yayınları No. 351 Ankara, 1974, sayfa 395 vd.)

Yargıtay tarafından bozulan bir hükmün bozma kararının kapsamı dışında kalmış olan kısımları kesinleşir. Bozma kararına uymuş olan mahkeme kesinleşen bu kısımlar hakkında yeniden inceleme yaparak karar veremez. Bir başka anlatımla, kesinleşmiş bu kısımlar, lehine olan taraf yararına usuli kazanılmış hak oluşturur. (04.02.1959 gün ve 13/5 sayılı YİBK).

Somut olayda; davacı tarafından Mahkemenin 25/01/2013 tarihli önceki kararı temyiz edilmediğinden, bozma öncesi aldırılan hesap raporu tarihindeki veriler davacı yönünden kesinleşmiştir. Başka bir deyişle; bozma ilamına uyan Mahkemenin 25/12/2019 tarihli kararında, kararı temyiz etmeyen davacı yararına maddi tazminat bakımından - güncel veriler esas alınarak hesaplanan rapor

doğrultusunda - davalı yararına oluşan kazanılmış hakkı ihlal eder biçimde ilk karardakinden daha yüksek maddi tazminata hükmetmesi hatalı olmuştur.

2- Öte yandan, hükme esas alınan 27/11/2019 tarihli hesap bilirkişi raporunda davalı tarafça makbuz ve bordrolara istinaden yapıldığı beyan edilen ödemelerin kabulü halinde, yapılan ödemelere % 9 faiz işletilmesi ile güncelleştirilerek belirlenen maddi zarardan mahsup edildiği anlaşılmıştır.

Kural olarak hak sahiplerine yapılmış ödemenin bu miktar ile sınırlı olmak üzere bağlayıcılığı asıdır. Gerçek anlamda ödemedi söz edebilmek için tazmin edilecek miktar ile buna karşılık alınan meblağ arasında açık oransızlığın bulunmaması koşuldur. Başka bir anlatımla, ödemenin yapıldığı tarihteki verilerle hesaplanan tazminat ile ödenen miktar arasında açık oransızlığın bulunduğu durumlarda, yapılan ödeme makbuz niteliğinde kabul edilebilir. Bu durumun, ödemenin yapıldığı tarih göz önünde tutularak davacının gerçek zararının uzman bilirkişiler aracılığı ile saptanması suretiyle belirleneceği hukuksal gerçeği ortadadır. Oysa yukarıda açıklandığı biçimde inceleme ve araştırma yapılmadığı dosya içeriğinden anlaşılmaktadır.

Yukarıda yapılan açıklamalardan sonra; mahkemece yapılacak iş; öncelikle davalı tarafından iddia edilen, davacı tarafa bordro ve makbuzlar ile ödenen miktarların olup olmadığı, ödeme yapılmış ise yapılan bu ödemenin davacının iş kazası nedeniyle alacağı tazminatlara mahsuben alınıp alınmadığını araştırmak, kabulü halinde; ödemenin yapıldığı tarihteki veriler esas alınarak davacının gerçek zararını saptamak, böylece tazmin edilecek miktar ile buna karşılık alınan meblağ arasında açık oransızlığın bulunup bulunmadığını denetlemek, açık oransızlığın bulunması durumunda ödemeleri “kısmi ifayı içeren makbuz” niteliğinde kabul etmek ve yapılan ödemenin; davacının ödeme tarihindeki, gerçek zararını hangi oranda karşıladığını saptamak -davacının maddi zararının hesaplandığı 13/01/2012 tarihli rapor doğrultusunda mahkemenin ilk peşin sermaye değerini ve geçici iş göremezlik ödemesini tenzil ederek 25/01/2013 tarihli karar ile hükmettiği ve davacının temyiz etmeyerek kabulünde olan - maddi zarar miktarından davalı tarafın; ödeme yapılan tarih itibarıyla davacının karşıladığı zarar oranında indirim yapmak ve hesaplanan miktara hükmetmekten ibarettir.

Mahkemece, açıklanan bu maddi ve hukuki esaslar gözetilmeden yanılığlı değerlendirme sonucu yazılı biçimde hüküm kurulmuş olması, usul ve yasaya aykırı olup bozma nedenidir.

O halde, davalı vekilinin bu yönleri amaçlayan temyiz itirazları kabul edilmeli ve hüküm bozulmalıdır.

SONUÇ: Hükümün yukarıda açıklanan nedenlerle BOZULMASINA, temyiz harcının istek halinde davalıya iadesine, aşağıda yazılı temyiz harcının davacıdan alınmasına, 16/02/2021 gününde oybirliğiyle karar verildi.